

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલયમાં

આર/મિસેલેનિયસ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૨૫૫ / ૨૦૨૦

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી સોનિયા ગોકાણી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એન.વી.અંજારિયા

૧.	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	
૨.	રિપોર્ટરને રિફર કરવું કે નહીં?	
૩.	શું ન્યાયમૂર્તિશ્રી ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	

=====

ચંપાભાઈ હરસુરભાઈ

વિરૂદ્ધ

એમ. આર. પંડ્યા (શ્રીમાળી) – ગુજરાત વોટર સપ્લાય એન્ડ સીવરેજ બોર્ડ

તેના એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર મારફતે

=====

ઉપસ્થીતી:-

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ માટે વિ. વકીલ શ્રી નિતિન એમ. અમીન (૧૨૬)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ માટે વિ. વકીલ શ્રી એચ. એસ. મુનશા (૪૯૫)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી સોનિયા ગોકાણી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એન. વી. અંજારિયા

તારીખ : ૦૫/૦૮/૨૦૨૧

સીએવી ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી સોનિયા ગોકાણી દ્વારા)

૧ અરજદાર નીચે મુજબની હકીકતની પૃષ્ઠભૂમિમાં કન્ટેમ્પ્ટ ઓફ કોર્ટ્સ એક્ટ, ૧૯૭૧ હેઠળ તેમજ ભારતના બંધારણની કલમ ૨૧૫ હેઠળ અદાલતના અનાદરની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાની માંગણી સાથે આ કોર્ટ સમક્ષ ઉપસ્થિત થયા છે.

૨ અરજદાર અને અન્ય તમામની જમીન ગામ: કામભડા, તાલુકો: બરવાળા, જિલ્લો: અમદાવાદ (બોટાદ) ખાતે આવેલી છે. તે સામાવાળા દ્વારા ખંભાડા જૂથ પાણી પુરવઠા યોજના માટે જાહેર હેતુસર સંપાદિત કરવામાં આવી

હતી. જમીન સંપાદન અધિકારી દ્વારા આપવામાં આવેલી વળતરની રકમ ઓછી હોવાથી, અરજદારે જમીન સંપાદન અધિનિયમની કલમ ૧૮ હેઠળ રેફરન્સ માંગ્યો હતો અને લેન્ડ રેફરન્સ કેસ નં.૨૬૫/૧૯૯૮ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. વિ. ઝમા એડિશનલ સીનિયર સિવિલ જજ, અમદાવાદ (ગ્રામ્ય) એ એલઆરસી નં.૨૬૫ થી ૨૭૧/૧૯૯૮ ના તમામ સાત રેફરન્સ કેસોમાં સદર કેસ અંશતઃ મંજૂર કર્યો હતો. ચુકાદો અને એવોર્ડ તારીખ ૧૬.૧૦.૨૦૦૬ ના રોજ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

૩ સામાવાળાએ રેફરન્સ કોર્ટના સદર ચુકાદા અને એવોર્ડ સામે ફર્ટ અપીલ નં.૩૮૪૦ થી ૩૮૪૬/૨૦૦૮ દાખલ કરી હતી. હાઈકોર્ટે તારીખ ૨૬.૦૯.૨૦૧૩ ના રોજ અપીલો રદ કરી હતી.

૪. સામાવાળાએ અપીલની પેન્ડન્સી દરમિયાન વ્યાજની રકમ પર ૧૧.૩૩% ના દરે રૂ.૧૭,૬૨,૫૦૪/- ટેક્સ (ટીડીએસ) પેટે કાપીને વળતરની રકમ ટ્રાયલ કોર્ટમાં જમા કરાવી હતી. ટીડીએસની આ કપાત જ વર્તમાન બાબતમાં વિવાદનું મુખ્ય કારણ છે. અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, ટીડીએસની કપાત આ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાથી વિપરીત છે, જ્યાં હાઈકોર્ટે મોવાલીયા ભીખુભાઈ બાલાભાઈ ઈનકમ ટેક્સ ઓફિસર - (ટીડીએસ) અને અન્ય, ૨૦૧૭ (૨) જીએલએચ ૫૫૪ ના કેસમાં એવું ઠરાવ્યું

છે કે જમીન સંપાદન અધિનિયમ હેઠળ ખેડૂતોને ચૂકવવાપાત્ર વળતરની રકમ જમા કરતી વખતે ટીડીએસ કાપી શકાય નહીં. આ કાનૂની સ્થિતિ અંગે તારીખ ૨૦.૦૧.૨૦૧૫, ૨૮.૦૯.૨૦૧૫, ૦૧.૧૨.૨૦૧૩, ૨૩.૧૨.૨૦૧૫, ૧૫.૦૬.૨૦૧૬, ૧૨.૦૭.૨૦૧૬, ૨૪.૦૮.૨૦૧૬, ૧૮.૧૦.૨૦૧૬, ૨૬.૦૪.૨૦૧૭ અને ૨૪.૦૭.૨૦૧૯ ની નોટિસો દ્વારા સામાવાળાઓને જાણ કરવામાં આવી હતી અને તેમના ધ્યાન પર લાવવામાં આવી હતી.

૫ અરજદાર દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અનાદર કરનારને આ તમામ નોટિસો બજાવવામાં આવી હોવા છતાં, તેમાંથી એક પણ નોટિસનો ઉત્તર અથવા પ્રત્યુત્તર આપવામાં આવ્યો નથી અને વળતરની રકમ સામાવાળાઓ પાસે જ પડી રહી હતી. આ કૃત્ય જમીનના માલિકો તેમજ આવકવેરા વિભાગ સાથે વિશ્વાસઘાત અને છેતરપિંડી સમાન છે.

૬ સરદાર સરોવર નર્મદા નિગમ લિમિટેડે તારીખ ૦૭.૦૯.૨૦૧૬ ના રોજ એક ઠરાવ બહાર પાડીને તેના વિભાગને હાઈકોર્ટ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલા કાયદાને ધ્યાનમાં રાખીને વળતરની રકમમાંથી ટીડીએસ ન કાપવાની સૂચના આપી હતી. અરજદારનું કહેવું છે કે અનાદર કરનાર સામાવાળા એ જ વ્યક્તિ છે, જેમણે વારંવારની યાદ અપાવવા છતાં ટીડીએસ કાપ્યો છે. તેઓ ઈશદાપૂર્વકના અને સ્વેચ્છાચારી અનાદર માટે સીધી રીતે જવાબદાર છે. કોર્ટના

ચુકાદાનો આ સ્વેચ્છાચારી અને ઇશિદાપૂર્વકનો ભંગ અને અનાદર એ ગંભીર અનાદર હોય તેને સખત રીતે લેવો પડશે અને શિક્ષા કરવી પડશે. વધુમાં એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે ૧૮ વર્ષથી ખેડૂત/અરજદારે પોતાની જમીન ગુમાવી દીધી છે, જે આજીવિકાનો સ્ત્રોત હતી અને સામાવાળાના આ ઇશિદાપૂર્વકના કૃત્યના કારણે જ તેઓ કોર્ટના ચુકાદા અને હુકમનામાનો લાભ મેળવી શક્યા નથી.

૭ તેથી માંગવામાં આવેલી પ્રાર્થનાઓ નીચે મુજબ છે:—

“(એ) માનનીય કોર્ટના ચુકાદા અને હુકમોના ઇશિદાપૂર્વકના અને સ્વેચ્છાચારી અનાદર માટે અનાદર કરનાર સામાવાળાને માનનીય કોર્ટના અનાદર માટે દોષિત ઠેરવવા અને વધુમાં કન્ટેમ્પ્ટ ઓફ કોર્ટ એક્ટ, ૧૯૭૧ ની જોગવાઈઓ મુજબ સામાવાળાને શિક્ષા કરવા કૃપા કરવી.

(બી) અનાદર કરનારને અરજદારની વળતરની રકમમાંથી તેમણે કાપેલી ટીડીએસની રકમ જમા કરવાની તારીખ સુધીના વ્યાજ સાથે તાત્કાલિક જમા કરાવવા આદેશ કરવા.

(સી) ન્યાયના હિતમાં યોગ્ય જણાય તેવા અન્ય કોઈ રાહત/હુકમ મંજૂર કરવા.”

૮ આ કોર્ટે (કોરમઃ માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિશ્રી વિક્રમ નાથ અને માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી આશુતોષ જે. શાસ્ત્રી, સીજે, જે.) તારીખ ૦૬.૦૩.૨૦૨૦ ના રોજ નોટિસ કાઢી હતી, જેને તારીખ ૧૭.૦૪.૨૦૨૦ ના રોજ મુદતસર કરી હતી.

૯ તારીખ ૦૬.૦૮.૨૦૨૦ ના રોજ સામાવાળા વતી વિ. વકીલ શ્રી મુનશા હાજર રહ્યા હતા અને એક અઠવાડિયાની અંદર રૂ.૧૭,૬૨,૫૦૪/- ની સમગ્ર રકમ જમા કરાવવાની ખાતરી આપી હતી, જે રકમ હાઈકોર્ટની રજિસ્ટ્રી સમક્ષ આરટીજીએસ દ્વારા જમા કરાવવા આદેશ કરવામાં આવ્યો હતો. કોર્ટે વધુમાં વર્તમાન અરજદારના બેંક ખાતાની વિગતો અને દાવાઓ બેંકિંગ મોડ દ્વારા રકમ ચૂકવવા માટે રજિસ્ટ્રીને પૂરા પાડવા આદેશ આપ્યો હતો. આ કોર્ટે તારીખ ૧૭.૦૮.૨૦૨૦ ના રોજ એક વિગતવાર હુકમ પસાર કર્યો હતો અને રજિસ્ટ્રીને ત્રણ દિવસમાં સંબંધિત ખાતાઓમાં રકમ ટ્રાન્સફર કરવા આદેશ આપ્યો હતો.

૧૦ તારીખ ૧૭.૦૮.૨૦૨૦ ના હુકમના સંબંધિત ફકરાઓ નીચે મુજબ પુનઃ રજૂ કરવામાં આવે છે:-

“૧. આ કન્ટેમ્પ્ટ ઓફ કોર્ટ્સ એક્ટ, ૧૯૭૧ હેઠળ અનાદર માટેની અરજી છે. આ કોર્ટ (કોરમ: માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિશ્રી અને માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી એ.જે.શાસ્ત્રી,) દ્વારા તારીખ ૬.૩.૨૦૨૦ ના રોજ નોટિસ કાઢવામાં આવી હતી. તારીખ ૬.૮.૨૦૨૦ ના રોજ સામાવાળા વતી ઉપસ્થિત વિ. વકીલ શ્રી મુનશાએ એક અઠવાડિયાની અંદર રૂ.૧૭,૬૨,૫૦૪/- ની સમગ્ર રકમ જમા કરાવવાની ખાતરી આપી હતી. સદર રકમ આરટીજીએસ દ્વારા હાઈકોર્ટ રજિસ્ટ્રીમાં જમા કરાવવા આદેશ કરવામાં આવ્યો હતો. આજે તેઓ પુષ્ટિ કરે છે કે કુલ રકમ જમા થઈ ગઈ છે અને રજિસ્ટ્રી પણ તેની અલગ નોંધ દ્વારા આ વાતની પુષ્ટિ કરે છે.

૨. અમે વિ. વકીલ શ્રી નિતિન અમીન અને વિ. વકીલ શ્રી મુનશાને સાંભળ્યા છે અને રજિસ્ટ્રીની નોંધ તેમજ વિ. વકીલ શ્રી મુનશા દ્વારા તેમના તારીખ ૧૧.૮.૨૦૨૦ ના ઇ-મેઈલ દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવેલી વિગતોનું પણ અવલોકન કર્યું છે. તેમણે સમગ્ર રકમને દરેક અરજદાર હકદાર હોય તેવા હિસ્સામાં વિભાજિત કરી છે અને મૌખિક તેમજ લેખિત વિનંતી સાથે ખાતાની વિગતો પણ પૂરી પાડી છે કે સંબંધિત રકમ આરટીજીએસ અથવા અન્ય કોઈ

મોડ દ્વારા દરેક અરજદારના બચત ખાતામાં જમા કરવામાં આવે.

૩. વિ. વકીલ શ્રી અમીને વધુમાં એવી પણ રજૂઆત કરી છે કે સંબંધિત અધિકારી દ્વારા ટીડીએસ તરીકે આવકવેરા વિભાગમાં જમા કરાવવાના બહાના હેઠળ રકમ જમા કરાવવામાં ૭ વર્ષનો વિલંબ થયો છે. એ સારી રીતે જાણતા હોવા છતાં કે આ કોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે (૨૦૧૬) ૨ જુએલએચ ૫૫૪ માં મોવાલીયા ભીખુભાઈ બાલાભાઈના કેસમાં ઠરાવ્યું છે કે જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૮૯૪ ની કલમ ૨૮ હેઠળનું વ્યાજ વળતરનો ભાગ ગણાય છે અને તેથી, અધિનિયમની કલમ ૧૯૪ એ હેઠળ જે વ્યાજ પર સ્ત્રોત પર ટેક્સ કાપવાનો દાવો કરવામાં આવે છે તે જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૮૯૪ ની કલમ ૨૮ હેઠળનું વ્યાજ છે જે વળતરનું સ્વરૂપ લે છે અને તે આવકવેરાની કલમ ૧૪૫ એ હેઠળ ધ્યાનમાં લેવાયેલા વ્યાજની અભિવ્યક્તિના ક્ષેત્રમાં આવતું નથી.

૩.૧ કોર્ટે સ્પષ્ટપણે ઠરાવ્યું કે આવી પરિસ્થિતિઓમાં વળતરની ચૂકવણી મેળવનાર વ્યક્તિ સદર અધિનિયમની કલમ ૨૮ હેઠળ તેને ચૂકવવામાં આવેલા વ્યાજ પર “અન્ય સ્ત્રોતોમાંથી આવક”

હેડ હેઠળ કોઈ ટેક્સ ચૂકવવા માટે જવાબદાર નથી. ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં કોર્ટે એવું પણ ઠરાવ્યું હતું કે આઈટી એક્ટની કલમ ૧૯૭ હેઠળ પ્રમાણપત્ર આપવાનો અથવા સ્ત્રોત પર ટેક્સ ના કાપવાનો ઇનકાર કરવા માટે આવકવેરા અધિકારી વ્યાજબી ન હતા કારણ કે તે વ્યક્તિ કોઈ ટેક્સ ચૂકવવા માટે જવાબદાર ન હતી.

૩.૨ આ નિર્ણયથી સંપૂર્ણપણે વાકેફ હોવા છતાં, જે માત્ર ૨૦૧૭ માં જ આપવામાં આવ્યો નથી પરંતુ સંબંધિત અધિકારીને તારીખ ૨૪.૬.૨૦૧૯ ના રોજ રજિસ્ટર્ડ એડી પોસ્ટ દ્વારા પણ મોકલવામાં આવ્યો છે, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અનાદર યોગ્ય રીતે સ્પષ્ટ થાય છે.

૪. વિ. વકીલ શ્રી મુનશાએ આ અરજીનો એવા ગ્રાઉન્ડ પર વિરોધ કર્યો છે કે કોઈ પણ અધિકારી તરફથી કોઈ ઇરાદાપૂર્વકનું કૃત્ય નહોતું. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે રકમ જમા કરાવવામાં આવી છે જેમાં કોર્ટ દ્વારા ધ્યાનમાં લેવાયેલા વ્યાજનો સમાવેશ થાય છે અને હવે જ્યારે રકમ રજિસ્ટ્રીમાં પૂરેપૂરી જમા થઈ ગઈ છે, ત્યારે વળતર મેળવનાર પક્ષકારોના સ્વીકારમાં તેને

ચૂકવવાની જરૂર છે, સામાવાળાઓએ પોતાને ભ્રમમુક્ત કર્યા છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે જ્યાં સુધી ખર્ચના મુદ્દાનો સવાલ છે, તેને લાદવો જોઈએ નહીં કારણ કે અધિકારીઓ પાસેથી સામાન્ય રીતે સમયસર કોર્ટ દ્વારા નક્કી કરાયેલા ગુણોત્તર જાણવાની અપેક્ષા રાખવામાં આવતી નથી. ટીડીએસ હોવાના કારણે આવકવેરા વિભાગ પાસે રકમ જમા કરાવવાની જરૂર હતી તેવી વાસ્તવિક માન્યતા સાથે જ, અરજદારને તે ચૂકવવામાં આવી ન હતી.

૫. નિર્ણય આવ્યાના ત્રણ મહિનાની અંદર તારીખ ૧૫.૬.૨૦૧૬ ના રોજ વર્તમાન અરજદાર તરફથી સામાવાળા અધિકારીને પ્રથમ પત્રવ્યવહાર થયો હતો, અને તે પછી પણ વિવિધ પત્રવ્યવહારો થયા હતા તે હકીકત ધ્યાને લેતા, કારણ કે તે મુદ્દો સ્પષ્ટ કરે છે, અમને ચૂકવણી કરવામાં થયેલા વિલંબથી પોતાને સંતોષ થાય તેવું કોઈ ગ્રાઉન્ડ કે કોઈ સબળ કારણો જણાતા નથી. માત્ર ચુકાદો જ સ્પષ્ટ નથી, પરંતુ તે પછીનો પત્રવ્યવહાર પણ ખૂબ જ સ્પષ્ટ કરે છે કે ટીડીએસ કાપવાનો નહોતો. સામાવાળાઓને તેમનો કેસ રજૂ કરવા માટે એક્ઝિડેવિટ ફાઈલ કરવા દો. સદર બાબત તારીખ ૨૬.૮.૨૦૨૦ ના રોજ અથવા તે પહેલાં સામા

પક્ષને એડવાન્સ નકલ સાથે કરવાની રહેશે.

૬ અમે નોંધીએ છીએ કે આ એક ગંભીર મુદ્દો છે કે સંબંધિત અધિકારીઓને સ્પષ્ટ પુનરાવર્તિત યાદ અપાવવા છતાં, કોઈ ધ્યાન આપવામાં આવ્યું ન હતું કે કોઈએ જવાબ આપ્યો ન હતો કે રકમ જમા કરાવવામાં આવી ન હતી. જો કે, આ પાસાના સંબંધમાં આગળ કંઈપણ ઠરાવતા પહેલાં, અમે સંબંધિત અધિકારીને ખુલાસો કરવાની તક આપવાનું પસંદ કરીશું અને તે પછી નિર્ણય લઈશું. ૩ દિવસની અંદર રજિસ્ટ્રી સંબંધિત ખાતાઓમાં રકમ ટ્રાન્સફર કરશે. તારીખ ૨૬.૮.૨૦૨૦ સુધી મુલતવી રાખવામાં આવે છે.”

૧૧ સદર હુકમને અનુસરીને તારીખ ૨૧.૦૮.૨૦૨૦ ના રોજ સામાવાળા શ્રી પંડ્યા, એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર, પબ્લિક હેલ્થ વર્ક્સ ડિવિઝન, ગુજરાત વોટર સપ્લાય એન્ડ સીવરેજ બોર્ડ દ્વારા જવાબનું એક્ઝિડેવિટ ફાઈલ કરવામાં આવ્યું છે. તેમના જણાવ્યા મુજબ, તેઓ આ કોર્ટ અથવા દેશની કોઈપણ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમો પ્રત્યે સર્વોચ્ચ આદર ધરાવે છે અને તેમણે ઈશ્ટાપૂર્વક કે સ્પેસિયાએ હુકમનો અનાદર કર્યો નથી, વિ. ૭મા એડિશનલ સીનિયર સિવિલ જજ, અમદાવાદ (ગ્રામ્ય) દ્વારા લેન્ડ રેક્રન્સ કેસ

નં.૨૬૫ થી ૨૭૧/૧૯૯૮ માં પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને હુકમનામાને બહાલ રાખતા ફરટ અપીલ નં.૩૮૪૬ / ૨૦૦૮ માં તારીખ ૨૬.૦૯.૨૦૧૩ ના રોજ પસાર કરાયેલા હુકમનો તો બિલકુલ નહીં. અરજદાર અને અન્ય લોકોને ચૂકવવાની વળતરની રકમમાંથી ટીડીએસ પેટે રૂ.૧૭,૬૨,૫૦૪/- ની કપાત કરવા બદલ બિનશરતી માફી માંગવામાં આવી છે.

૧૨ તેમના જણાવ્યા મુજબ, તેઓ એલ. ડી. એન્જિનિયરિંગ કોલેજમાંથી બી.ઇ. (સિવિલ) ની શૈક્ષણિક લાયકાત ધરાવે છે અને તારીખ ૩૦.૦૮.૧૯૯૧ ના રોજ જૂનિયર એન્જિનિયર તરીકે ગુજરાત વોટર સપ્લાય એન્ડ સીવરેજ બોર્ડની સેવામાં જોડાયા હતા અને બાદમાં તારીખ ૧૪.૦૨.૨૦૦૯ ના રોજ ડેપ્યુટી એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયરના હોદ્દા પર બઢતી મેળવી હતી અને તારીખ ૦૧.૦૫.૨૦૧૭ થી એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર, પબ્લિક હેલ્થ વર્ક્સ ડિવિઝન હેઠળ બાવળા સબ-ડિવિઝન ખાતે ડેપ્યુટી એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર તરીકે મૂકવામાં આવ્યા હતા. તેઓ હાલમાં સદર જગ્યાનો ચાર્જ નિયમિત પોસ્ટિંગ તરીકે ધરાવે છે. તેમના જણાવ્યા મુજબ, તેમને તારીખ ૧૭.૧૦.૨૦૧૭ થી એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર/ પબ્લિક હેલ્થ વર્ક્સ ડિવિઝન, અમદાવાદની જગ્યાનો વધારાનો ચાર્જ આપવામાં આવ્યો છે. તેમણે તારીખ ૧૭.૧૦.૨૦૧૭ થી તેમની નિયમિત જગ્યા ઉપરાંત એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર, પબ્લિક હેલ્થ વર્ક્સ ડિવિઝન, અમદાવાદની

વધારાની ફરજો બજાવી હતી. તેમણે તેમના સબ-ડિવિઝનના સાણંદ, બાવળા, ધોળકા, ધંધુકા તાલુકા તેમજ અમદાવાદ જિલ્લાના અન્ય તમામ તાલુકાઓની પાણી પુરવઠા યોજના સંભાળવાની હોય છે. તેમણે અન્ય ૦૫ સબ-ડિવિઝન માટે પણ ઈન્ચાર્જ એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર તરીકે તેમની ફરજો બજાવવાની રહે છે. અમદાવાદ (ગ્રામ્ય) જિલ્લાના ૪૫૦ ગામડાઓ છે, જેમને પબ્લિક હેલ્થ વર્ક્સ ડિવિઝન, અમદાવાદ દ્વારા પીવાનું પાણી તેમજ સીવરેજ સિસ્ટમ પૂરી પાડવામાં આવે છે. ધોળકા, ધંધુકા, બાવળા, સાણંદ, બરેજા અને સિંગરવા જેવા તાલુકાના રહીશોને પણ પીવાનું પાણી પૂરું પાડવામાં આવે છે. પાણીના પુરવઠા ઉપરાંત, જિલ્લાની પુરવઠા અને પાણી પુરવઠા તથા ગટર વ્યવસ્થાની મરંમત અને જાળવણી તેમની જવાબદારીઓ છે. ટેકનિકલ ફરજો ઉપરાંત તેમની પાસે વહીવટી ફરજો પણ છે.

૧૩ અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, તારીખ ૨૩.૦૯.૨૦૦૮ ના રોજ વકીલનો અભિપ્રાય મેળવ્યા બાદ સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટ એન્જિનિયર, પબ્લિક હેલ્થ સર્કલની કચેરી દ્વારા તારીખ ૨૨.૦૯.૨૦૦૮ ના રોજ ચેક મારફતે રૂ.૧,૬૮,૨૪,૨૯૨/- ની કુલ રકમ જમા કરાવવામાં આવી હતી. તેની પુનઃ ગણતરી કરવામાં આવી હતી અને તારીખ ૦૧.૧૨.૨૦૦૮ ના રોજ ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટ, અમદાવાદ (ગ્રામ્ય) માં રૂ.૨૮,૮૯,૪૦૨/- ની વધારાની રકમ જમા કરાવવામાં આવી હતી. આંગી રકમમાંથી રૂ.૧૭,૬૨,૫૦૪/- ની રકમ

ટીડીએસ પેટે કાપવામાં આવી હતી. પબ્લિક હેલ્થ વર્ક્સ ડિવિઝન, અમદાવાદના તત્કાલીન એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયરે ટીડીએસના સંદર્ભમાં કોઈ નિર્ણય લીધો ન હતો અને સર્કલ કક્ષાની કવાયત શરૂ કરવામાં આવી હતી અને પૂર્ણ કરવામાં આવી હતી. તમામ નોટિસો ટાઉન હોલ પાસે, એલિસબ્રિજ સ્થિત એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર, પબ્લિક હેલ્થ કન્સ્ટ્રક્શન ડિપાર્ટમેન્ટને સંબોધવામાં આવી હતી અને સામાવાળા તારીખ ૧૭.૧૦.૨૦૧૭ સુધી એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયરનો વધારાનો ચાર્જ ધરાવતા ન હતા અને સંબંધિત એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયરે સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટ એન્જિનિયર, પબ્લિક હેલ્થ સર્કલ, અમદાવાદને એક પત્ર સંબોધ્યો હતો. તેથી, સામાવાળા જમીન સંપાદનની કિંમતો તેમજ પત્રવ્યવહારોથી બિલકુલ વાકેફ ન હતા, કારણ કે તેઓ તારીખ ૧૭.૧૦.૨૦૧૭ થી એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયરનો વધારાનો ચાર્જ ધરાવતા હતા. તારીખ ૦૧.૦૭.૨૦૧૮ ની નોટિસ તારીખ ૦૮.૦૭.૨૦૧૮ ના રોજ તેમની કચેરીને બજાવવામાં આવી ત્યારે જ તેઓ કાર્યવાહી તેમજ ટીડીએસની કપાત વિશે જાણવા પામ્યા હતા અને તેમણે એક નોંધ મૂકી હતી કે બોર્ડના કાનૂની સલાહકારની સલાહ લેવામાં આવે અને વળતરની રકમ જમા કરાવવા માટે ફંડ ઉપલબ્ધ કરવા માટે જરૂરી કાર્યવાહી કરવામાં આવે. તે હેડ કલાર્ક દ્વારા કરવાનું હતું. તારીખ ૦૬.૦૩.૨૦૨૦ ના રોજ નોટિસ કાઢવામાં આવી ત્યાં સુધી આગળની કોઈ કાર્યવાહી ન કરવા બદલ અને દેખરેખ રાખવામાં નિષ્ફળ રહેવા બદલ સામાવાળાએ બિનશરતી માફી માંગી છે. તેમના જણાવ્યા મુજબ,

બોર્ડની વડી કચેરી દ્વારા ફંડ રીલીઝ કરવામાં આવ્યું છે અને તારીખ ૧૦.૦૮.૨૦૨૦ ના રોજ રકમ જમા કરાવવામાં આવી છે. તેમણે એનેક્સર-એ થી એનેક્સર-સી ના સમર્થનકારી દસ્તાવેજો પણ રજૂ કર્યા છે.

૧૪ આ કોર્ટે બંને પક્ષોના વિ. વકીલોને વિગતવાર સાંભળ્યા છે અને ઘટનાક્રમ પણ નોંધ્યો છે. વર્ણવવામાં આવેલી વિગતો પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે લેન્ડ રેફરન્સ કેસ નં.૨૬૫/૧૯૯૮ થી ૨૭૧/૧૯૯૮ માં, વિ. ઝમા એડિશનલ સીનિયર સિવિલ જજ, અમદાવાદ (ગ્રામ્ય) એ અરજદાર અને અન્ય લોકોની તરફણામાં ચુકાદો અને હુકમનામું આપ્યું હતું. સામાવાળા બોર્ડ દ્વારા સદર ચુકાદા અને એવોર્ડ સામે દાખલ કરવામાં આવેલી ફર્સ્ટ અપીલ નં. ૩૮૪૦ થી ૩૮૪૬/૨૦૦૮ અપીલો તારીખ ૨૬.૦૯.૨૦૧૩ ના રોજ રદ કરવામાં આવી હતી. અમદાવાદ સ્થિત સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટ એન્જિનિયર (હેલ્થ સર્કલ) અમદાવાદની કચેરી દ્વારા પંજાબ નેશનલ બેંકનો રૂ.૧,૬૮,૨૪,૨૯૨/- ની રકમનો ચેક ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટ, અમદાવાદ (ગ્રામ્ય) માં તારીખ ૨૨.૦૯.૨૦૦૮ ના રોજ જમા કરાવવામાં આવ્યો હતો. વકીલનો અભિપ્રાય મેળવ્યા પછી, વળતરની ફરીથી ગણતરી કરવામાં આવી હતી અને પંજાબ નેશનલ બેંકમાંથી દોરેલા ચેક નં.૯૧૮૮૯૫ દ્વારા તારીખ ૦૧.૧૨.૨૦૦૮ ના રોજ ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટ, અમદાવાદ (ગ્રામ્ય) માં રૂ.૨૮,૮૯,૪૦૨/- ની વધારાની રકમ જમા કરાવવામાં આવી હતી. આમ કરતી વખતે, જમા કરાયેલી રકમમાંથી

૩.૧૭,૬૨,૫૦૪/- ટીડીએસ પેટે કાપી લેવામાં આવ્યા હતા, એફિડેવિટ મુજબ વળતરની સદર રકમ સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટ એન્જિનિયર, પબ્લિક હેલ્થ સર્કલ, અમદાવાદની કચેરી દ્વારા ટીડીએસ કાપીને જમા કરાવવામાં આવી હતી, સામાવાળાના જણાવ્યા મુજબ તત્કાલીન એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર, પબ્લિક હેલ્થ વર્ક્સ ડિવિઝન, અમદાવાદ દ્વારા નિર્ણય લેવાની જરૂર હતી, જોકે, તેમ કરવામાં આવ્યું નથી. બીજો બચાવ, જે આપવામાં આવ્યો છે તે એ છે કે અરજદારો દ્વારા ઉલ્લેખિત તમામ નોટિસો એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર, પબ્લિક હેલ્થ કન્સ્ટ્રક્શન ડિપાર્ટમેન્ટને સંબોધવામાં આવી હતી અને સામાવાળા તારીખ ૧૭.૧૦.૨૦૧૭ સુધી એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયરનો વધારાનો ચાર્જ ધરાવતા ન હતા અને સંબંધિત એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયરે સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટ એન્જિનિયર, પબ્લિક હેલ્થ સર્કલ, અમદાવાદને એક પત્ર સંબોધીને જરૂરી કાર્યવાહી કરવા વિનંતી કરી હતી.

૧૫ સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટ એન્જિનિયરને એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર દ્વારા સંબોધિત તારીખ ૦૩.૦૮.૨૦૧૬ ના પત્રવ્યવહાર પરથી જોઈ શકાય છે તેમ, શ્રી એમ. જી. અમીનની તારીખ ૧૫.૦૬.૨૦૧૬ ની નોટિસ મળ્યા પછી, જણાવવામાં આવ્યું હતું કે વકીલ સિદ્ધેશ દેસાઈ પાસેથી અભિપ્રાય માંગવામાં આવ્યો છે, જે આવવાની અપેક્ષા છે અને તૈયાર કરવામાં આવેલી એક ટૂંકી નોંધ આ બાબતે જરૂરી કાર્યવાહી કરવા સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટ એન્જિનિયરને મોકલવામાં

આવી છે. નોંધમાં પીડિતોની વિગતો, સર્વે નંબર સાથે લેન્ડ રેફરન્સ કેસ નંબર અને સંપાદિત કરેલી જમીનનું માપ આપવામાં આવ્યું છે. તેમાં જમા કરાવવામાં આવેલી રકમ અને કોર્ટમાં જમા કરાવેલી વળતરની સદર રકમમાંથી કાપવામાં આવેલા ટીડીએસની વિગતો પણ આપવામાં આવી છે. શ્રી એમ. જી. અમીનની નોટિસ મુજબ દાવો કરનાર પીડિતોને ૧૫% વ્યાજ સાથે ચૂકવવા માટે કુલ રૂ.૧૭,૬૨,૫૦૪/- (રૂ. ૧૪,૪૭,૩૧૩/- + રૂ. ૩,૧૫,૧૯૧/-) ની રકમ પરત કરવાની હતી. તેમાં સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં.૧૭૯૪૪/૨૦૧૫ માં આપવામાં આવેલા નિર્ણયનો પણ ઉલ્લેખ છે જેમાં જણાવાયું છે કે સદર નિર્ણય મુજબ, જમીન સંપાદન અધિનિયમની કલમ ૨૮ હેઠળ આપવામાં આવેલા વ્યાજમાંથી કોઈ ટીડીએસ કાપી શકાય નહીં. તેમાં વધુમાં એવો પણ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે ટીડીએસ તરીકે કાપવામાં આવેલી રકમ આવકવેરા વિભાગ પાસે જમા કરાવવામાં આવી નથી. તેથી, અરજદાર દાવાદારોને રકમ ચૂકવવાની જરૂર છે કે નહીં તેવો પ્રશ્ન ઊભો થયો હતો. આ તારીખ ૦૩.૦૮.૨૦૧૬ ના રોજ સંબોધવામાં આવ્યું હતું અને તે પછી કંઈ કરવામાં આવ્યું નથી.

૧૫.૧ એવું માની લઈએ કે વર્તમાન સામાવાળા સંબંધિત સમયે એકિઝક્યુટિવ એન્જિનિયર ન હતા, છતાં એ હકીકત અવિવાદિત રહે છે કે તેમને તારીખ ૧૭.૧૦.૨૦૧૭ થી એકિઝક્યુટિવ એન્જિનિયર, પબ્લિક હેલ્થ

વક્સ ડિવિઝન, અમદાવાદનો વધારાનો ચાર્જ આપવામાં આવ્યો હતો. તેથી, એવું રજૂ કરવું તેમના વતી અયોગ્ય છે કે તારીખ ૦૧.૦૭.૨૦૧૯ ની નોટિસ તારીખ ૦૮.૦૭.૨૦૧૯ ના રોજ બજાવવામાં આવી ત્યારે જ તેમને ટીડીએસની રકમની આવી કપાત વિશે જાણ થઈ હતી. તારીખ ૧૭.૧૦.૨૦૧૭ થી એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર, પબ્લિક હેલ્થ વક્સ ડિવિઝન, અમદાવાદનો વધારાનો ચાર્જ સંભાળ્યા પછી, વર્તમાન અરજદાર શ્રી એમ. જી. અમીન દ્વારા તારીખ ૧૫.૦૬.૨૦૧૬ ના રોજ ઈશ્યુ કરાયેલી નોટિસની પેન્ડન્સીથી સંપૂર્ણપણે વાકેફ હોત, કારણ કે તેમના પોતાના પુરોગામી અધિકારીએ વડી કચેરી એટલે કે સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટ એન્જિનિયર, પબ્લિક હેલ્થ વક્સ ડિપાર્ટમેન્ટ, અમદાવાદને પત્રવ્યવહાર કર્યો હતો અને ટીડીએસની રકમના સંબંધમાં માર્ગદર્શન માંગ્યું હતું. તેમાં આ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણયનો પણ સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો અને પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી કે શું વર્તમાન અરજદાર અને અન્ય લોકોને રકમ ચૂકવવાની જરૂર છે કે નહીં. અરજદાર દ્વારા જે અન્ય નોટિસોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે તે તારીખ ૨૦.૦૧.૨૦૧૫, ૨૮.૦૮.૨૦૧૫, ૦૧.૧૨.૨૦૧૩, ૨૩.૧૨.૨૦૧૫, ૧૫.૦૬.૨૦૧૬, ૧૨.૦૭.૨૦૧૬, ૨૪.૦૮.૨૦૧૬, ૧૮.૧૦.૨૦૧૬, ૨૬.૦૪.૨૦૧૭ અને ૨૪.૦૭.૨૦૧૯ ની નોટિસો તેમની કચેરીને મળી ન હોવાનું પાસું પણ સ્વીકારવા યોગ્ય નથી. વાસ્તવમાં, તેમના પુરોગામી અધિકારીને તારીખ ૧૫.૦૬.૨૦૧૬ ની નોટિસ મળી હતી અને તેઓ તારીખ ૦૧.૦૭.૨૦૧૯ ની

નોટિસ મળ્યાનું સ્વીકારે છે. જો સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટ એન્જિનિયરે કંઈ ન કર્યું હોય કે તારીખ ૦૩.૦૮.૨૦૧૬ ના પત્રવ્યવહારનો ઉત્તર ન આપ્યો હોય, તો અરજદારની ફરજ હતી કે તેમણે તેનો ફોલોઅપ લીધો હોત કારણ કે વળતર ચૂકવવાની જવાબદારી તેમની હતી. આ બાબત નોંધવી ખૂબ જ આશ્ચર્યજનક છે કે ટીડીએસ તરીકે નિકાલ કરવામાં આવેલી રકમ આવકવેરા વિભાગમાં જમા કરાવવામાં આવી ન હતી. વર્ષ ૨૦૧૬ નો પત્રવ્યવહાર પોતે જ આ પાસાને સ્પષ્ટપણે રજૂ કરે છે અને છતાં આ કોર્ટ દ્વારા તારીખ ૦૬.૦૩.૨૦૨૦ ના રોજ નોટિસ કાઢવામાં આવી ત્યાં સુધી કંઈ કરવામાં આવ્યું નથી.

૧૬ આમ, જે રકમ અરજદાર અને અન્ય લોકોને ચૂકવવાની જરૂર હતી જેઓની જમીન સંપાદિત કરવામાં આવી હતી અને જ્યારે વ્યાજની રકમ સહિત સમગ્ર રકમ જમા કરાવવાનો આદેશ હતો, ત્યારે કોઈ ટીડીએસ રોકી શકાયો ન હોત. અરજદારની તરફમાં રકમ ન ચૂકવવા માટે કોઈ વ્યાજબી ગ્રાઉન્ડ કે સંતોષકારક કારણ નથી. મોવાલીયા ભીખુભાઈ બાલાભાઈ (સુપ્રા) ના તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૧૬ ના રોજ આપવામાં આવેલા આ કોર્ટના નિર્ણયનો સંદર્ભ આપવો યોગ્ય રહેશે, જ્યાં અરજદારે આવકવેરા અધિકારી દ્વારા જારી કરાયેલા પત્રવ્યવહાર તેમજ વ્યાજની રકમમાંથી ટીડીએસ પેટે રકમ કાપવા અને જમા કરાવવાની સામાવાળાની કાર્યવાહીને પડકારી હતી અને અરજદારને ટીડીએસની રકમ ચૂકવવા માટે વધુ આદેશો માંગવામાં આવ્યા હતા.

૧૬.૧ તે કેસમાં અરજદાર લેન્ડ રેફરન્સ કેસોમાં મૂળ દાવેદાર હતા. વિ. પ્રિન્સિપાલ સીનિયર સિવિલ જજ, જૂનાગઢ દ્વારા એક એવોર્ડ દ્વારા તેનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો, જેના દ્વારા રેફરન્સ અંશતઃ મંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો અને પિયત જમીન માટે અને બિન-પિયત જમીન માટે અન્ય લાભો સાથે વધારાનું વળતર આપવામાં આવ્યું હતું. રેફરન્સ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા એવોર્ડને અનુસરીને, એક્ટિક્યુટિવ એન્જિનિયર, જૂનાગઢ ઇરિગેશન સ્કીમ ડિવિઝને ગણતરી પત્રક રજૂ કર્યું હતું, જેમાં વ્યાજની રકમ દર્શાવવામાં આવી હતી. કલમ ૧૯૪ એ મુજબ ટીડીએસની રકમ કાપવાની હોવાથી, અરજદારે કલમ ૧૯૭(૧) હેઠળ આવકવેરા વિભાગને વ્યાજની ટેક્સ જવાબદારી નક્કી કરવા માટે અને નિલ ટેક્સ જવાબદારી તરીકે પ્રમાણપત્ર ઇશ્યુ કરવા માટે અરજી કરી હતી. આવી અરજી આ આધાર પર રદ કરવામાં આવી હતી કે વળતરની વિલંબિત ચુકવણી અને વળતરની વધારેલી કિંમત પર વ્યાજની રકમ આવકવેરા અધિનિયમની કલમ ૫૭ જ સાથે વાંચતા કલમ ૫૬(૨)(૮) અને કલમ ૧૪૫ એ(બી) મુજબ કરપાત્ર છે.

૧૬.૨ નારાજ અરજદાર આ કોર્ટ સમક્ષ ઉપસ્થિત થયા હતા અને વિગતવાર સુનાવણી પછી, કોર્ટે કમિશનર ઓફ ઇનકમ ટેક્સ, ફરીદાબાદ વિ. બીર સિંહ (એચયુએફ), બદલ્મગઢ, ૨૦૦૯(૮) એસસીસી ૪૧૨ ના કેસમાં

આપેલા સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણય અને અન્ય નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો હતો અને એવું ઠરાવ્યું હતું કે જમીન સંપાદન અધિનિયમની કલમ ૨૮ હેઠળનું વ્યાજ વળતરનું સ્વરૂપ તે છે. તે આવકવેરા અધિનિયમની કલમ ૧૪૫(એ) માં ધ્યાનમાં લેવાયેલા વ્યાજની અભિવ્યક્તિના ક્ષેત્રમાં આવતું નથી. તેથી, અરજદાર ૧૮૯૪ ના અધિનિયમની કલમ ૨૮ હેઠળ તેને ચૂકવવામાં આવેલા વ્યાજ પર “અન્ય સ્ત્રોતોમાંથી આવક” હેડ હેઠળ આવકવેરા ચૂકવવા માટે જવાબદાર નથી.

૧૬.૩ પ્રાસંગિક તારણો અને અવલોકનો અહીં પુનઃઉત્પાદિત કરવા નફાકારક છે:—

“૮. ઘનશ્યામ (એચયુએફ) ના કેસમાં ઉપર દર્શાવેલ નિર્ણયને સુપ્રિમ કોર્ટ દ્વારા કમિશનર ઓફ ઇન્કમ ટેક્સ, રાજકોટ વિ. ગોવિંદભાઈ મમૈયા, (૨૦૧૪) ૧૬ એસસીસી ૪૪૯ ના કેસમાં અનુસરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં કોર્ટે સી.આઇ.ટી. વિ. ઘનશ્યામ (એચયુએફ) (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં ઉપરોક્ત નિર્ણયનો સંદર્ભ આપ્યા પછી ઠરાવ્યું હતું કે એ સ્પષ્ટ છે કે જ્યારે ૧૮૯૪ ના અધિનિયમની કલમ ૩૪ હેઠળનું વ્યાજ કરપાત્ર આવકના ભાગ

તરીકે ગણવામાં આવતું નથી, કલમ ૨૮ હેઠળ મેળવેલ વ્યાજ, જે વધારેલા વળતર પર છે, તેને મૂલ્યમાં વધારો ગણવામાં આવે છે અને તેથી, તે વધારેલા વળતર અથવા અવેજનો ભાગ છે જે તેને આવકવેરા કાયદાની કલમ ૪૫(૫) હેઠળ કરપાત્ર બનાવે છે.

૯. આમ, કમિશનર ઓફ ઈન્કમ ટેક્સ, ફરીદાબાદ વિ. ઘનશ્યામ (એચયુએફ) (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં સુપ્રિમ કોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે ૧૮૯૪ ના કાયદાની કલમ ૩૪ હેઠળના વ્યાજથી વિપરીત કલમ ૨૮ હેઠળનું વ્યાજ એ મૂલ્યમાં વધારો છે અને તેથી, તે વધારેલા વળતર અથવા અવેજનો એક ભાગ છે જે ૧૮૯૪ ના કાયદાની કલમ ૩૪ હેઠળના વ્યાજના કિસ્સામાં નથી. તેથી, ૧૮૯૪ ના કાયદાની કલમ ૨૮ હેઠળનું વ્યાજ વધારેલા વળતરનો ભાગ બનશે અને આઇ.ટી. એક્ટની કલમ ૪૫(૫) હેઠળ મૂડી નફા તરીકે કરપાત્ર બનશે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, એવા વ્યવહારના કિસ્સામાં જે આઇ.ટી. એક્ટની કલમ ૪૫ હેઠળ મૂડી નફાના કર માટે કરપાત્ર છે, ૧૮૯૪ ના કાયદાની કલમ ૨૮ હેઠળ મળેલ વ્યાજ એ મૂલ્યમાં વધારો હોવાથી, વળતરનો ભાગ બનશે અને આઇ.ટી. એક્ટની કલમ ૪૫(૫) હેઠળ કરપાત્ર બનશે, જ્યારે ૧૮૯૪ ના કાયદાની કલમ ૩૪ હેઠળ મળેલ વ્યાજ એ

આઇ.ટી. એક્ટની કલમ ૧૪૫એ હેઠળ પરિકલ્પિત કર્યા મુજબના અભિવ્યક્તિના અર્થમાં 'વ્યાજ' હશે અને તેને વિચારણા હેઠળના વર્ષની આવક ગણવામાં આવશે, જે આઇ.ટી. એક્ટની કલમ ૫૬ હેઠળ અન્ય સ્ત્રોતોમાંથી આવક તરીકે કરપાત્ર થશે.

૧૦. વર્તમાન કેસની હકીકતોમાં, એ સ્વીકૃત સ્થિતિ છે કે કાયદાની કલમ ૧૮૪એ હેઠળ જે વ્યાજ પર સ્ત્રોત પર કર કપાત કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે છે તે ૧૮૮૪ ના કાયદાની કલમ ૨૮ હેઠળનું વ્યાજ છે અને તેની કલમ ૩૪ હેઠળનું નથી. ઉપર નોંધ્યા મુજબ, સ્ત્રોત પર કરની કપાત ન કરવા માટે આઇ.ટી. એક્ટની કલમ ૧૮૭ હેઠળ પ્રમાણપત્ર માટેની અરજદારની અરજી એવા ગ્રાઉન્ડ પર રદ કરવામાં આવી છે કે ૧૮૮૪ ના કાયદાની કલમ ૨૮ હેઠળ મળેલ વ્યાજની રકમ આઇ.ટી. એક્ટની કલમ ૫૬(૨)(૮) અને કલમ ૧૪૫એ(બી) સાથે વાંચતા કલમ ૫૭ (૪) ની જોગવાઈઓ મુજબ કરપાત્ર છે. આઇ.ટી. ની કલમ ૧૪૫એ 'અમુક કેસોમાં હિસાબી પદ્ધતિ' શીર્ષક ધરાવે છે. કલમ ૧૪૫એ(બી) એવી જોગવાઈ કરે છે કે કલમ ૧૪૫ માં સમાવિષ્ટ તેનાથી વિપરીત કંઈપણ હોવા છતાં, વળતર પર અથવા વધારેલા વળતર પર, જે પણ હોય તે, કરદાતા દ્વારા મેળવેલ વ્યાજ, તે જે

વર્ષમાં મળ્યું હોય તે વર્ષની આવક ગણવામાં આવશે. આઇ.ટી. એક્ટની કલમ ૫૬ ની ઉપ-કલમ (૨) ની કલમ (૮) કલમ ૧૪૫એ ની કલમ (બી) માં સંદર્ભિત વળતર પર અથવા વધારેલા વળતર પર મેળવેલ વ્યાજની રીતે આવકની જોગવાઈ કરે છે જે અન્ય સ્ત્રોતોમાંથી આવક તરીકે કરપાત્ર છે. પ્રથમ સામાવાળા ઈન્કમ ટેક્સ ઓફિસર આઇ.ટી. એક્ટની કલમ ૧૪૫એ(બી) સાથે વાંચતા કલમ ૫૬(૨)(૮) હેઠળ અન્ય સ્ત્રોતોમાંથી આવક તરીકે ૧૮૯૪ ના કાયદાની કલમ ૨૮ હેઠળ અરજદાર દ્વારા મેળવેલ વ્યાજ પર કર વસૂલવાનો પ્રયાસ કરે છે. આ કોર્ટના અભિપ્રાયમાં, ઘનશ્યામ (એચયુએફ) (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં સુપ્રિમ કોર્ટ દ્વારા નિર્ધારિત કાયદાના પ્રકાશમાં, ૧૮૯૪ ના કાયદાની કલમ ૨૮ હેઠળ મળેલ વ્યાજ આઇ.ટી. એક્ટની કલમ ૧૪૫એ(બી) હેઠળ પરિકલ્પિત 'વ્યાજ' શબ્દના દાયરામાં આવશે નહીં, એટલા માટે કે, ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં સુપ્રિમ કોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે ૧૮૯૪ ના કાયદાની કલમ ૨૮ હેઠળનું વ્યાજ વ્યાજના સ્વરૂપમાં નથી પરંતુ વળતરમાં વધારો છે અને તેથી, તે વળતરનો એક ભાગ છે. આ તબક્કે ઘનશ્યામ (એચયુએફ) (ઉપરોક્ત) માં સુપ્રિમ કોર્ટના નિર્ણયનો નીચેનો ભાગ ટાંકવો યોગ્ય હોઈ શકે છે: –

'પઠ. કલમ ૪૫(૫) સંપૂર્ણ રીતે વાંચવામાં આવે છે [કલમ (સી) સહિત] તે માત્ર કરદાતા વતી રજૂ કરાયા મુજબ પુનઃકાર્ય સાથે સંબંધિત નથી પરંતુ અવેજના પૂર્ણ મૂલ્યમાં ફેરફાર (ગણતરી) સાથે પણ સંબંધિત છે અને તે જ્યારથી વધારેલું વળતર/અવેજ (૧૮૯૪ ના કાયદાની કલમ ૨૮ હેઠળના વ્યાજ સહિત) ૧૮૯૪ ના કાયદા હેઠળ વિવિધ તબક્કે ચૂકવવાપાત્ર/ચૂકવવામાં આવે છે, આવા વધારેલા વળતર/અવેજની પ્રાપ્તિ પર ૧૯૬૧ ના કાયદાની કલમ ૧૫૫(૧૬) હેઠળ, જો કોઈ હોય તો, પછીથી ગોઠવણને આધીન, મળ્યાના વર્ષમાં કર લાદવામાં આવશે. આથી, જે વર્ષમાં વધારેલું વળતર મળે છે તે કરપાત્રતાનું વર્ષ છે. પરિણામે, એવા કિસ્સાઓમાં પણ જ્યાં અપીલ પેન્ડિંગ હોય, કોર્ટ/ટ્રિબ્યુનલ/અધિકારી જેની સમક્ષ અપીલ પેન્ડિંગ છે, તે દાવેદારને જામીનગીરી સામે અથવા અન્યથા વધારેલું વળતર (જે વિવાદમાં છે) પાછું ખેંચવાની પરવાનગી આપે છે, તે ૧૯૬૧ ના કાયદાની કલમ ૪૫(૫) હેઠળ કરપાત્ર થવા માટે પાત્ર છે. આ ૧૯૬૧ ના કાયદાની કલમ ૪૫(૫) અને કલમ ૧૫૫(૧૬) ની યોજના છે. અમે સ્પષ્ટ કરી શકીએ છીએ કે ૧-૪-૨૦૦૪ થી

કલમ ૪૫(૫)(સી) અને કલમ ૧૫૫(૧૬) ઉમેરતા પહેલા પા, કલમ ૪૫(૫)(બી) હેઠળ વધારેલું વળતર મળ્યાના વર્ષમાં કરપાત્ર હતું જે માત્ર કલમ (સી) ઉમેરવાથી મજબૂત થાય છે કારણ કે ૧૮૯૪ ના કાયદા હેઠળ ચુકવણી મેળવવાનો અધિકાર શંકાસ્પદ નથી.

૫૫. એ નોંધવું મહત્વપૂર્ણ છે કે ૧૮૯૪ ના કાયદા હેઠળ વધારેલા વળતર/અવેજ સહિતનું વળતર, તે કાયદાની કલમ ૪ હેઠળના જાહેરનામાની તારીખે મિલકતના પૂરા મૂલ્ય પર આધારિત છે. જ્યારે કોર્ટ/ટ્રિબ્યુનલ કલમ ૨૩(૧-એ), અથવા કલમ ૨૩(૨) અથવા ૧૮૯૪ ના કાયદાની કલમ ૨૮ હેઠળ વધારેલા વળતરની ચુકવણીનો નિર્દેશ આપે છે ત્યારે તે એ આધારે છે કે કલેક્ટર અથવા કોર્ટના એવોર્ડે, સંદર્ભ હેઠળ, જાહેરનામાની તારીખે મિલકતના પૂરા મૂલ્ય માટે માલિકને વળતર આપ્યું નથી."

આમ, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે સુપ્રિમ કોર્ટે આઇ.ટી. એક્ટની કલમ ૪૫(૫) ની યોજના પર વિચાર કર્યા પછી સ્પષ્ટપણે ઠરાવ્યું છે કે ૧૮૯૪ ના કાયદાની કલમ ૨૮ હેઠળ કરવામાં આવેલી ચુકવણી એ વધારેલું વળતર છે, તેથી જરૂરી પરિણામ તરીકે, ૧૮૯૪ ના

કાયદાની કલમ ૨૮ હેઠળ કરાયેલી ચૂકવણી એ આઇ.ટી. એક્ટની કલમ ૧૪૫એ હેઠળ પરિકલ્પિત વ્યાજ છે અને તેને અન્ય સ્ત્રોતોમાંથી આવક તરીકે ગણવી પડશે તે દલીલ રદ કરવાને પાત્ર છે.

XXXX XXXX XXXX

૧૩. ઉપરોક્ત ચર્ચાનો સાર એ છે કે જ્યારથી ૧૮૯૪ ના કાયદાની કલમ ૨૮ હેઠળનું વ્યાજ, વળતરનું સ્વરૂપ ધારણ કરે છે, તે આઇ.ટી. એક્ટની કલમ ૧૪૫એ માં પરિકલ્પિત કર્યા મુજબ 'વ્યાજ' શબ્દના દાયરામાં આવતું નથી. પ્રથમ સામાવાળા – ઇન્કમ ટેક્સ ઓફિસર, તેથી, સ્ત્રોત પર કરની કપાત ન કરવા માટે અરજદારને આઇ.ટી. એક્ટની કલમ ૧૯૭ હેઠળ પ્રમાણપત્ર આપવાનો ઇનકાર કરવામાં વાજબી ન હતા, એટલા માટે કે, અરજદાર ૧૮૯૪ ના કાયદાની કલમ ૨૮ હેઠળ તેને ચૂકવવામાં આવેલા વ્યાજ પર 'અન્ય સ્ત્રોતોમાંથી આવક' હેડ હેઠળ કોઈ ટેક્સ ચૂકવવા માટે જવાબદાર નથી.

૧૪. અરજદારે અગાઉ તા. ૯ મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૫ ના રોજની કોમ્યુનિકેશનને પડકારી હતી જેના દ્વારા આઇ.ટી. એક્ટની કલમ ૧૯૭ હેઠળના પ્રમાણપત્ર માટેની તેની અરજી રદ કરવામાં આવી હતી, અને ત્યારબાદ, ૧૮૯૪ ના કાયદાની કલમ ૨૮ હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર વ્યાજ પર સ્ત્રોત પર કર કપાત કરી લેવામાં આવ્યો છે. પરિણામે, ઉપરોક્ત કોમ્યુનિકેશનનો પડકાર નિર્રથક બની ગયો છે અને તેથી, દાદ કલમમાં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો. જો કે, જ્યારથી ૧૮૯૪ ના કાયદાની કલમ ૨૮ હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલી રકમ વળતરનો ભાગ છે અને વ્યાજ નથી, તેથી બીજી સામાવાળા આવી રકમના સંબંધમાં આઇ.ટી. એક્ટની કલમ ૧૯૪એ હેઠળ સ્ત્રોત પર કર કપાત કરવામાં વાજબી ન હતી. અરજદાર, તેથી, આઇ.ટી. એક્ટની કલમ ૧૯૪એ હેઠળ ખોટી રીતે કાપવામાં આવેલી રકમના રિફંડ માટે હકદાર છે.

૧૫. ઉપરોક્ત કારણોસર, અરજી સફળ થાય છે અને તે મુજબ મંજૂર કરવામાં આવે છે. બીજી સામાવાળાએ ૧૮૯૪ ના કાયદાની કલમ ૨૮ હેઠળ અરજદારને ચૂકવવાપાત્ર રૂ. ૨૦,૭૪,૧૫૭/- ની રકમમાંથી સ્ત્રોત પર કાપવામાં આવેલા કર દ્વારા રૂ. ૨,૦૬,૪૧૬/- ની રકમ ખોટી રીતે કાપી લીધી હોવાથી અને તે

રકમ આવકવેરા સત્તાવાળાઓ પાસે જમા કરાવી હોવાથી,
જગમલ સિંહ વિ. સ્ટેટ ઓફ હરિયાણા (ઉપરોક્ત) માં પંજાબ
અને હરિયાણા હાઈકોર્ટના નિર્ણય પરથી સંકેત લઈને, પ્રથમ
સામાવાળાને આ રકમ તરત જ સંદર્ભ કોર્ટમાં જમા કરાવવાનો
નિર્દેશ આપવામાં આવે છે, જે ત્યારબાદ અરજદારને આવી રકમ
વિતરિત કરશે. તે મુજબ ખર્ચ સાથે રૂલ એવ્સોલ્યુટ કરવામાં આવે
છે.”

૧૭ આમ, સદર નિર્ણયમાં એ ખૂબ જ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે
જમીન સંપાદન કાયદાની કલમ ૨૮ હેઠળ વ્યાજની રકમ વળતરનું સ્વરૂપ
ધારણ કરતી હોવાથી, તે આવકવેરા કાયદાની કલમ ૧૪૫એ હેઠળ વ્યાજ શબ્દ
હેઠળ આવી શકે નહીં. તેથી, તે અન્ય સ્ત્રોતોમાંથી આવક નથી અને અરજદાર
કાયદાની કલમ ૨૮ હેઠળ તેને ચૂકવેલ વ્યાજ પર કોઈ કર ચૂકવવા માટે
જવાબદાર નથી.

૧૭.૧ બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, કલમ ૨૮ હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલી
રકમ વળતરનો ભાગ છે અને વ્યાજ નહીં હોવાથી, આવી રકમના સંબંધમાં
આવકવેરા કાયદાની કલમ ૧૮૪એ હેઠળ સ્ત્રોત પર કર કાપવામાં કોઈ
ઔચિત્ય નથી. સદર નિર્ણયથી રકમમાં સુધારાનો હક મળ્યો હતો, જે

આવકવેરા કાયદાની કલમ ૧૯૪એ હેઠળ ખોટી રીતે કાપવામાં આવ્યો છે. હાઈકોર્ટે ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટને નિર્દેશ આપ્યો હતો કે તે કલમ ૨૮ હેઠળ વ્યાજ પેટે અરજદારને ચૂકવવાપાત્ર સ્ત્રોત પર કાપવામાં આવેલો ટેક્સ તરત જ સંદર્ભ કોર્ટમાં જમા કરાવે અને આગળ રકમ અરજદારને વિતરિત કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.

૧૭.૨ આ નિર્ણય કોઈ પણ વ્યક્તિ માટે, જેમને આની જાણ કરવામાં આવી છે, શંકાને સ્થાન આપતો નથી કે વ્યાજની રકમ પર કર લાગશે નહીં અને તેથી, સત્તાધિકારી માટે સ્ત્રોત પર કર કાપવો જરૂરી રહેશે નહીં કે ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટ પાસે આવી રકમ જમા કરાવવાની તેની ફરજ રહેશે નહીં.

૧૮ (૧) હાથ પરની બાબત પર પાછા ફરતા, અરજદારના વિ. વકીલ દ્વારા મોકલવામાં આવેલી નોટિસમાં કાનૂની નોટિસ સાથે સદર નિર્ણય જોડવામાં આવ્યો હતો. (૨) જ્યારથી નિર્ણય વાંચવાથી એ અત્યંત સ્પષ્ટ થઈ જશે કે ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટ પાસે કોઈ ડિપોઝિટ કરવાની ન હતી, મોવાલીયા ભીખુભાઈ બાલાભાઈ (ઉપરોક્ત) માં આપવામાં આવેલા નિર્ણયને સંપૂર્ણ રીતે સમજીને સામાવાળા સામેલ શખ્સે સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ એન્જિનિયરનું માર્ગદર્શન માંગ્યું હતું. જો અગાઉની તારીખથી નહીં તો ચોક્કસપણે ૧૭/૦૧/૨૦૧૭ થી, વર્તમાન સામાવાળા સામેલ શખ્સ અરજદાર એ

સુનિશ્ચિત કરવા માટે જવાબદાર રહેશે કે ટીડીએસ તરીકે કાપવામાં આવેલી સદર રકમ વિભાગ પાસે પડી રહેવાનું ચાલુ ન રહે, જે અગાઉ વર્તમાન અરજદાર અને અન્યોને ચૂકવવાનું વળતર હતું.

૧૮.૧ તદુપરાંત, છેલ્લી નોટિસ પછી, જે સામસામે ૦૮/૦૭/૨૦૧૯ ના રોજ મળી હોવાનું સ્વીકારવામાં આવ્યું છે, તે સિવાય કંઈ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું નથી કે આ કામ હેડ કલાર્કને સોંપવામાં આવ્યું હતું, જે રકમ ચૂકવવામાં નિષ્ફળ ગયા હતા. કોઈને આશ્ચર્ય થાય છે કે આ પ્રકારની બાબતોમાં હેડ કલાર્કને કેવી રીતે જવાબદાર કહી શકાય, કારણ કે તેમની પાસે વિતરણના પાસાનો નિર્ણય લેવાની વર્ચ્યુઅલ રીતે કોઈ સત્તા રહેશે નહીં, તે પણ રૂ. ૧૭,૬૨,૫૦૪/- ની આટલી વિશાળ રકમનો અને આ મુદ્દો વર્ષ ૨૦૧૬ થી એક્ટિવ એન્જિનિયરની કચેરીમાં પેન્ડિંગ હતો. એક તરફ, સામાવાળા સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ એન્જિનિયર પર દોષનો ટોપલો ઢોળવાનો પ્રયાસ કરે છે કે તેમના પુરોગામી એક્ટિવ એન્જિનિયર દ્વારા તેમને અગાઉથી જ કોમ્યુનિકેશન કરવામાં આવ્યું હતું અને તેમણે પોતે તેમનું ધ્યાન દોરવા માંગ્યું હતું, પરંતુ કોઈ ફાયદો થયો નહીં અને બીજી તરફ, તેમણે એવો બચાવ પસંદ કર્યો છે કે આ કામ હેડ કલાર્કને આપી દેવામાં આવ્યું હતું. આમાંથી એક પણ કોઈ પણ વિશ્વાસ જગાડતું નથી.

૧૯ પ્રથમ અપીલનો ફેસલો આ કોર્ટ દ્વારા તા. ૨૬/૦૯/૨૦૧૩ ના રોજ કરવામાં આવ્યો હતો અને બાકીની રકમ સામસામે તા. ૨૩/૦૯/૨૦૦૮ અને ૧૮/૧૨/૨૦૦૮ ના રોજ ફાઇલ કરાયેલા સોગંદનામા મુજબ જમા કરાવવામાં આવી હતી તે હકીકતનો ઉલ્લેખ કરવો અસ્થાને નથી. ટીડીએસની રકમ વર્ષ ૨૦૦૮ માં જ કાપી લેવામાં આવી હતી. પ્રથમ અપીલનો ફેસલો તા. ૨૬/૦૯/૨૦૧૩ ના રોજ આવ્યા પછી, કાં તો સદર રકમ ઇન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટ પાસે જમા થવી જોઈતી હતી અથવા તે વર્તમાન અરજદાર અને અન્યોની તરફેણમાં મુક્ત કરી શકાઈ હોત. અપીલમાં હારી ગયા પછી અને સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ તેને આગળ ન પડકાર્યા પછી, સામાવાળા માટે આ રકમ ચાલુ રાખવાનું કોઈ ભૌતિક કારણ ન હતું, જે સામાવાળા સામેલ શખ્સની કે બોર્ડની ન હતી. તેની પાસે તેને રોકી રાખવાનું કોઈ કાયદેસર કારણ ન હતું. અરજદાર તરફથી એક પણ નોટિસ આપવાની શું જરૂર હતી, કારણ કે અપીલ સામાવાળા બોર્ડની હતી. બોર્ડ તેની વિરુદ્ધની અપીલો રદ કરવામાં આવી હોવા વિશે અને વર્તમાન અરજદારની તરફેણમાં પરિણમી હોવા વિશે સંપૂર્ણપણે અજ્ઞાત હતું, તેથી, સંપાદન કરનાર સંસ્થા હોવાના નાતે, કોર્ટ દ્વારા નિર્દેશિત વળતરની પૂરતી રકમ ચૂકવવાની જવાબદારી સામાવાળાની હતી. જ્યારે મુકદ્દમા કરનાર પક્ષની કોઈ રકમ ગેરકાયદેસર અને અસમર્થનીય રીતે રોકી રાખવાનો કોઈ અધિકાર ન હતો, જેઓ જાહેર હેતુ માટે ઉપયોગમાં લેવા માટે તેમની જમીનથી અગાઉથી વંચિત થઈ ગયા છે અને તેમ છતાં માલિકો આ

તમામ વર્ષોમાં સહન કરતા રહ્યા છે.

૨૦ આ કોર્ટના તા. ૩૧/૦૩/૨૦૧૬ ના રોજ આપેલા નિર્ણય સુધી સામાવાળાના વર્તનને કોઈ સ્પષ્ટતા ન હતી તેવા તેના મહત્તમ લાભ આપવા છતાં પણ. ત્યારબાદ કાયદાની અજ્ઞાનતા એ કોઈ બહાનું નથી, જાહેર હોદ્દો ધરાવતા લોકો માટે તો બિલકુલ નહીં. એ કહેવું પણ ખોટું છે કે કાયદો સામેલ શખ્સ માટે સમજી શકાય તેવો ન હતો અથવા તેઓ આ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણયોથી વાકેફ હોવાની અપેક્ષા રાખવામાં આવતી નથી, સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ એન્જિનિયરને તા. ૦૩/૦૮/૨૦૧૬ ના રોજ કરવામાં આવેલા કોમ્પ્યુનિકેશન પછી તો બિલકુલ નહીં. તેમાં તા. ૧૫/૦૬/૨૦૧૬ ની નોટિસ અને આ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણયનો ચોક્કસ સંદર્ભ છે. સરકારી કચેરીમાં અધૂરું રહેલું કામ પછીના અધિકારી દ્વારા પૂર્ણ કરવું જરૂરી રહેશે કારણ કે તે એક રિલે રેસ જેવું છે જ્યાં ચાર્જ સંભાળનાર આગામી અધિકારી ૧૭/૧૦/૨૦૧૭ થી અધૂરું રહેલું કામ પૂર્ણ કરવા માટે બંધાયેલા છે.

૨૦.૧ અરજદારે અગાઉથી જ એક્ટિવ એન્જિનિયરનો ચાર્જ સંભાળી લીધો હોવાથી, વળતરની રકમ મુક્ત ન કરવા માટે અને આવી ટીડીએસની રકમ જમા ન કરાવવા માટે પણ, કારણ કે આ રકમ ઈન્કમ ટેક્સ ડિપાર્ટમેન્ટ પાસે જમા કરાવવાની હતી, તેમને જવાબદાર ગણવા જરૂરી છે.

૨૦.૨ આને એક ઈશદાપૂર્વકનું અને સ્વેચ્છાપૂર્વકનું કૃત્ય ગણવું જરૂરી રહેશે, કારણ કે તેઓ આ વિષય પરના કાયદાથી સંપૂર્ણપણે માહિતગાર હતા અને તેમણે ઈશ્યૂ કરવામાં આવેલી એકપણ નોટિસનો જવાબ ન આપવાનું પસંદ કર્યું છે. વર્ષ ૨૦૧૯ માં તેઓને સીધી રીતે મળેલી નોટિસનો પણ ૧૦.૦૮.૨૦૧૯ ના રોજ રકમ જમા કરાવવામાં આવી ત્યાં સુધી કોઈ જવાબ આપવામાં આવ્યો ન હતો. જ્યારે આ અદાલતે એક વર્ષથી વધુ સમય માટે નોટિસ ઈશ્યૂ કરી, ત્યારે સામાવાળા આ બાબતે નિષ્ક્રિય બેસી રહ્યા.

૨૦.૩ કોઈ ગ્રાહ્ય સમજૂતી વિના વિ. વકીલ શ્રી અમીન તરફથી એવો ગર્ભિત સંકેત આપવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો કે બિન-સંબંધિત કારણોસર રકમ મુક્ત કરવામાં આવી ન હતી. જો કે, તે અસરની કોઈ ચોક્કસ પ્લીડીંગ અથવા એક્ઝિડેવિટના અભાવે અમે તે ક્ષેત્રમાં પ્રવેશ ન કરવાનું પસંદ કર્યું છે. વર્ષ ૨૦૧૩ થી જ આટલા બધા વર્ષો સુધી આ રકમ રોકી રાખવા માટેના કોઈ શુદ્ધદાનત ના અભાવની નોંધ લેવી અમારા માટે પૂરતી છે. આ અદાલતની અદાલતના અનાદર વિષયક હુકમત હોવાથી, તે વ્યક્તિગત-વિશિષ્ટ હોવી જોઈએ અને અરજદારે ૧૭.૧૦.૨૦૧૭ ના રોજ ચાર્જ સંભાળ્યો હોવાથી, તેઓ આ ઈશદાપૂર્વકની નિષ્ક્રિયતા માટે ચોક્કસપણે જવાબદાર છે.

૨૦.૪ આ વિષય પરનો કાયદો પણ એકદમ સ્પષ્ટ છે. કન્ટેમ્પ્ટ ઓફ કોર્ટ્સ એક્ટની કલમ ૨એ અદાલતના અનાદરને વ્યાખ્યાયિત કરે છે, જે કાં તો દીવાની અનાદર છે અથવા ફોજદારી અનાદર છે. કલમ ૨(બી) દીવાની અનાદરને વ્યાખ્યાયિત કરે છે જેનો અર્થ અદાલતના કોઈ ફેસલા, ડિક્રી, નિર્દેશ, હુકમ, રિટ અથવા અદાલતની અન્ય પ્રક્રિયાનું ઈરાદાપૂર્વક અનાદર કરવું અથવા અદાલતને આપેલી કોઈ બાંહેધરીનો ઈરાદાપૂર્વક ભંગ કરવો થાય છે.

૨૦.૫ કલમ ૧૧ જોગવાઈ કરે છે કે હાઈકોર્ટને પોતાની અથવા પોતાની તાબાની કોઈ અદાલતના અનાદરની પૂછપરછ કરવાની અથવા તેની સુનાવણી કરવાની હુકુમત રહેશે, પછી ભલે તેવો અનાદર તેના સ્થાનિક વિસ્તારની અંદર કે તેની હુકુમતની સ્થાનિક મર્યાદા બહાર કરવામાં આવ્યો હોવાનો આક્ષેપ હોય અને અનાદર માટે દોષી હોવાનો આક્ષેપ ધરાવતી વ્યક્તિ આ પ્રકારની મર્યાદાની અંદર હોય કે બહાર હોય.

૨૦.૬ કલમ ૧૨ અદાલતના અનાદર માટેની શિક્ષાની જોગવાઈ કરે છે. તે જોગવાઈ કરે છે કે આ અધિનિયમ અથવા અન્ય કોઈ કાયદામાં સ્પષ્ટપણે જોગવાઈ કરી હોય તે સિવાય, અદાલતના અનાદર માટે સાદી કેદ, જેની મુદત

છ મહિના સુધી લંબાવી શકાય, અથવા દંડ, જે રૂ. ૨૦૦૦/- સુધી લંબાવી શકાય, અથવા બંને સાથે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

૨૦.૭ કલમ ૧૨ ની સબ-સેક્શન (૩) નોન-ઓબ્સ્ટેન્ટ કલોઝ થી શરૂ થાય છે અને જણાવે છે કે આ કલમમાં કંઈપણ સમાવિષ્ટ હોય તેમ છતાં, જો વ્યક્તિ દીવાની અનાદર માટે દોષી જણાય, તો અદાલત, જો એવું માને કે દંડ ન્યાયના હેતુઓ પૂરા કરશે નહીં અને કેદની સજા જરૂરી છે, તો સજાને બદલે સાદી કેદ આપતા તેને છ મહિનાથી વધુ ન હોય તેવા સમયગાળા માટે દીવાની જેલમાં અટકાયતમાં રાખવાનો નિર્દેશ આપશે, જે તેને યોગ્ય લાગે.

૨૦.૮ સબ-સેક્શન (૪) વધુમાં જોગવાઈ કરે છે કે અદાલતને આપેલી કોઈ બાંહેધરી સંબંધે અદાલતના અનાદર માટે દોષી ઠરેલી વ્યક્તિ કંપની હોય, તો અનાદરના સમયે કંપનીનો પ્રભારી હોય અથવા કંપનીના વ્યવસાયના સંચાલન માટે કંપની પ્રત્યે જવાબદાર હોય તેવી દરેક વ્યક્તિ તેમજ કંપનીને પણ તેવા અનાદર માટે દોષી માનવામાં આવશે અને અદાલતની પરવાનગીથી આવી દરેક વ્યક્તિની દીવાની જેલમાં અટકાયત કરીને શિક્ષા અમલમાં મૂકી શકાશે. આની શરત એ પણ જોગવાઈ કરે છે કે જો આ સબ-સેક્શનમાં સમાવિષ્ટ કંઈપણ આવી કોઈ વ્યક્તિને આવી શિક્ષા માટે જવાબદાર બનાવશે નહીં, જો તે સાબિત કરે કે અનાદર તેની જાણ વગર કરવામાં આવ્યો હતો

અથવા તેણે તે થતો અટકાવવા માટે યોગ્ય તકેદારી રાખી હતી. કંપનીના કિસ્સામાં સમાન જોગવાઈ કલમ ૧૨ ની સબ-સેક્શન (૫) માં પણ આપવામાં આવી છે.

૨૧ આ તબક્કે કલમ ૧૩ ને પુનઃ રજૂ કરવી યોગ્ય રહેશે:-

“૧૩. અમુક કિસ્સાઓમાં અદાલતનો અનાદર શિક્ષાપાત્ર નથી. હાલમાં અમલમાં હોય તેવા કોઈ કાયદામાં કંઈપણ સમાવિષ્ટ હોય તેમ છતાં, કોઈ અદાલત આ અધિનિયમ હેઠળ અદાલતના અનાદર માટે સજા લાદશે નહીં, સિવાય કે તેને સંતોષ થાય કે અનાદર એવા સ્વરૂપનો છે કે તે ન્યાયની યોગ્ય પ્રક્રિયામાં સબળ રીતે હસ્તક્ષેપ કરે છે, અથવા સબળ રીતે હસ્તક્ષેપ કરવાનું વલણ ધરાવે છે.”

૨૧.૧ આ જોગવાઈ પરથી તે એકદમ સ્પષ્ટ છે કે અદાલતે કન્ટેમ્પ્ટ ઓફ કોર્ટ્સ એક્ટ હેઠળ અનાદર માટે સજા લાદવાની નથી, સિવાય કે અનાદર એવા સ્વરૂપનો હોય કે તે ન્યાયની યોગ્ય પ્રક્રિયામાં સબળ રીતે હસ્તક્ષેપ કરે છે અથવા સબળ રીતે હસ્તક્ષેપ કરવાનું વલણ ધરાવે છે અને આ સંદર્ભમાં અદાલતની ખાતરી થવી એ આવશ્યક છે.

૨૧.૨ કલમ ૧૩બી જોગવાઈ કરે છે કે અદાલત અદાલતના અનાદરની કોઈ કાર્યવાહીમાં સત્ય દ્વારા વાજબીપણાને માન્ય બચાવ તરીકે પરવાનગી આપી શકે છે, જો તેને ખાતરી થાય કે તે જાહેર હિતમાં છે અને ઉક્ત બચાવ મેળવવાની વિનંતી શુદ્ધદાનતથી છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, સત્ય દ્વારા વાજબીપણાને માન્ય બચાવ ગણવામાં આવે છે, શરતે કે તે જાહેર હિતમાં હોય અને આવા બચાવને મેળવવાની વિનંતી શુદ્ધદાનતથી કરેલી વિનંતી હોય.

૨૨ ઉક્ત જોગવાઈઓ પરથી તે એકદમ સ્પષ્ટ થાય છે કે અદાલતને ખાતરી થવી જરૂરી છે કે અનાદર કરનારે ન્યાયની યોગ્ય પ્રક્રિયામાં હસ્તક્ષેપ કર્યો છે અથવા સબળ રીતે હસ્તક્ષેપ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. અહીં, કોઈ જાહેર હિતના અભાવે માન્ય બચાવ તરીકે સત્યનું કોઈ વાજબીપણું જણાતું નથી, કે ઉક્ત બચાવ મેળવવાની વિનંતી શુદ્ધદાનતથી છે. સામાવાળાએ અનાદર થતો અટકાવવા માટે યોગ્ય તકેદારી રાખી હોય અથવા પરિસ્થિતિને સુધારવા માટે તમામ શક્ય પ્રયાસો કર્યા હોય તેવો સ્પષ્ટ અભાવ છે. આ તેમના પુરોગામીઓની સતત ભૂલો છે અને તેઓ હોદ્દાનો પ્રભારી હોવાને કારણે કામના ભારે દબાણ હેઠળ છે તેવું સતત વાજબી ઠેરવવું, એ સ્વીકારી શકાય તેવા બચાવ નથી. તેઓ ના તો માન્ય કે સત્ય બચાવ તરીકે દેખાય છે અને ના તો તેઓ જાહેર હિતની જરૂરિયાતને ક્યાંય સ્પર્શે છે. અલબત્ત, સમાન મુદ્દા પર

અન્ય બાબતમાં આ અદાલત દ્વારા નિર્ણય આપ્યા પછી, અરજદાર દ્વારા ૩૧ માર્ચ, ૨૦૧૬ પછીના સમયગાળામાં છ નોટિસો ઇશ્યૂ કરવામાં આવી છે જે (૧) ૧૫.૦૬.૨૦૧૬ (૨) ૧૨.૦૭.૨૦૧૬ (૩) ૨૫.૦૮.૨૦૧૬ (૪) ૧૮.૧૦.૨૦૧૬ (૫) ૨૪.૦૬.૨૦૧૭ (૬) ૨૪.૦૭.૨૦૧૮ છે અને એકપણ નોટિસનો જવાબ આપવામાં આવ્યો નથી અને કોઈ વાજબી આધારના અભાવે આ સ્પેરછાપૂર્વકનું, ઈશિદાપૂર્વકનું અને મનસ્વી વલણ ઉપર ચર્ચા કર્યા સિવાય અન્ય કોઈ રીતે સમજાવવામાં આવ્યું નથી, જે માત્ર અસંતોષકારક સ્પષ્ટતા જ નથી, પરંતુ આ પ્રકારનું અમલદારશાહી વલણ અદાલતના નિર્ણયના ફળો સામાન્ય માણસ સુધી પહોંચવા ન દેવા માટે સક્ષમ છે તે જાણીને અમને દુઃખ થાય છે.

૨૩ આ અદાલત, ઉપર જણાવ્યા મુજબની સમગ્ર ચર્ચા પરથી, માણે છે કે સામાવાળાનું કૃત્ય ઈશિદાપૂર્વકનું છે અને તેઓ દીવાની અનાદર માટે દોષી છે. તેમને ૩૧.૦૭.૨૦૨૧ ના રોજ સાંભળવામાં આવશે.

(ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી સોનિયા ગોકાણી)

(ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એન. વી. અંજારિયા)

આગળનો હુકમ

૨૪ અનાદર કરનારને અદાલતના અનાદર માટે દોષી ઠેરવ્યા પછી, અમે તેમને સજા માટે સાંભળ્યા છે. અનાદર કરનાર વિ. વકીલની ઓફિસમાંથી વિડિયો કોન્ફરન્સ દ્વારા અમારી સમક્ષ ઉપસ્થિત થયા.

૨૫ સામાવાળા – અનાદર કરનાર તરફથી વિ. વકીલ શ્રી મુનશાએ આગ્રહપૂર્વક રજૂઆત કરી હતી કે સામાવાળાએ બિનશરતી માફી માંગી છે અને એવી પણ વિનંતી કરી હતી કે કોઈ ઈરાદાપૂર્વકનો અનાદર ન હતો અને સામાવાળા ચોક્કસ વિભાગના પ્રભારી કાર્યપાલક ઈજનેર હોવાથી, તેમને કન્ટેમ્પ્ટ ઓફ કોર્ટ્સ એક્ટ હેઠળ જવાબદાર ઠેરવી શકાય નહીં. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સામાવાળાના વિ. વકીલ દ્વારા ૦૬ ઓગસ્ટ, ૨૦૨૦ ના રોજ કરવામાં આવેલા નિવેદન મુજબ, રજીસ્ટ્રી સમક્ષ રકમ જમા કરાવવામાં આવી છે અને તે પણ અદાલત માટે એક માન્ય અને સબળ આધાર હોવો જોઈએ કારણ કે અનાદર મુક્ત થયેલો કહી શકાય.

૨૬ અમારા ફેસલાના મુખ્ય ભાગમાં આપેલા કારણોસર, તેમને દોષી ઠેરવતી વખતે, અમે શોધી કાઢ્યું છે કે સામાવાળા – અનાદર કરનારે તેમના

વર્તનથી ન્યાયની યોગ્ય પ્રક્રિયામાં સબળ રીતે હસ્તક્ષેપ કર્યો છે અને, તેથી, તેમને અદાલતના અનાદર માટે દોષી ઠેરવવામાં આવ્યા છે. અદાલતના હુકમના ઈરાદાપૂર્વકના અને સ્વેચ્છાપૂર્વકના અનાદર માટે અનાદર કરનાર અનાદર માટે શિક્ષા થવાને પાત્ર છે. જો કે, વિ. વકીલ શ્રી મુનશાની આગ્રહભરી વિનંતીને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે સામાવાળાની બિનશરતી માફીને તે હદ સુધી સ્વીકારીએ છીએ કે તેમને જેલમાં મોકલીને શિક્ષા ન કરવી, અને તેના બદલે, દંડની ચુકવણી સુધી સીમિત રાખવી કારણ કે સામાવાળાના વિ. વકીલ દ્વારા ૦૬ ઓગસ્ટ, ૨૦૨૦ ના રોજ કરવામાં આવેલા નિવેદન મુજબ રકમ અગાઉથી જ જમા કરાવવામાં આવી છે.

૨૭ તદનુસાર, અનાદર કરનારને આ અદાલતના ફેસલા અને હુકમનું પાલન ન કરવા બદલ કન્ટેમ્પ્ટ ઓફ કોર્ટ્સ એક્ટ હેઠળ દોષી ઠેરવ્યા હોવાથી, સામાવાળા – અનાદર કરનારને રૂ. ૦૨,૦૦૦/- (અંકુરે રૂપિયા બે હજાર પૂરા) ના દંડથી શિક્ષિત કરવાનું યોગ્ય માનીએ છીએ, જે તેમણે વ્યક્તિગત રીતે ચૂકવવાનો રહેશે, જે ન્યાયના હેતુઓને પૂર્ણ કરશે.

૨૮ સામાવાળા – અનાદર કરનાર રૂ. ૫૦,૦૦૦/- (અંકુરે રૂપિયા પચાસ હજાર પૂરા) નો ખર્ચ પણ ચૂકવશે જે સામાવાળા – અનાદર કરનારે ભોગવવાનો રહેશે. દંડની રકમ તેમજ ઉપર મુજબના ખર્ચની રકમ, આ હુકમની

નકલ મળ્યાના બે અઠવાડિયાની અંદર સામાવાળા દ્વારા આ અદાલતની રજીસ્ટ્રી સમક્ષ જમા કરાવવાની રહેશે. સામાવાળા – અનાદર કરનાર દ્વારા આવી થાપણ જમા કરાવવા પર, રજીસ્ટ્રી અરજદારને તેમના ખાતામાં આરટીજીએસ દ્વારા રૂ. ૪૦,૦૦૦/- (અંકુરે રૂપિયા ચાલીસ હજાર પૂરા) ની રકમ ચૂકવશે. બાકીની રકમ ગુજરાત હાઈકોર્ટ લીગલ એઈડ કમિટીને ટ્રાન્સમિટ કરવામાં આવશે.

૨૯ વળતરના ટી.ડી.એસ. ના ઘટક સંબંધે અધિકારીઓ તરફથી આ પ્રકારની વારંવારની અને ઈરાદાપૂર્વકની ભૂલો વિશે વિ. વકીલ શ્રી અમીનની ફરીયાદ સંબંધે, અમે સ્પષ્ટ કરીએ છીએ કે આ પ્રકારનો આ પહેલો કેસ હોવાથી, અમે અમારી જાતને દંડ લાદવા સુધી સીમિત રાખવાનું પસંદ કર્યું છે. ભવિષ્યમાં જો અમે અન્ય કોઈ બાબત ધ્યાને લઈશું, તો અદાલતે સખત કાર્યવાહી કરવાની ફરજ પડી શકે છે.

(ન્યાયમૂર્તિ સુશ્રી સોનિયા ગોકાણી)

(ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એન. વી. અંજારિયા)

સુધીર

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.